

O B S A H

KAPITOLA PRVNÍ

Úvod. Povšechná charakteristika.

1. Poměr této knihy k „Filosofii přítomnosti“ vydané r. 1904	I
2. Časové ohraničení periody vývoje filosofického, o níž se jedná. Proč nepojata do ní doba válečná . . .	2
3. Předpoklady o podstatě, směrech a vývoji filosofie	3
4. Problém transcendentna	6
5. Dva hlavní směry filosofické, idealism a positivism	8
6. Ráz periody dnešní vyznačen převahou idealismu . .	10
7. Příčiny toho. Ráz periody předcházející	10
8. Vliv přírodních věd. Hnutí sociálně demokratické . .	12
9. Zvědečtění psychologie a osamostatnění její . . .	14
10. Jak bylo s idealismem v předešlé periodě	16
11. Zmohutnění idealismu přivoděno chybami positivistů. Naturalism. Marx a Stirner	18
12. Materialism	23
13. Idealisující přírodovědci	24
14. Psychologism	25
15. Otázka náboženská. Zvrucnění citu náboženského .	26
16. V jakých podobách vyskytuje se idealism v době nynější. Vývoj novokantismu k fichteismu a novo- heglismu	28
17. Intuitivism	29
18. O pojmu intuice v historii filosofie	31
19. Pragmatism a intuitivní realism. Rozvrh postupu . .	33

KAPITOLA DRUHÁ

Positivism.

1. Stav pozitivistického směru v době nynější. Rozdrobenost pozitivistického myšlení v jednotlivých oborech; není celkového názoru	36
2. Není velkých systematiků	38
3. Není filosofické „školy“ pozitivistické; není zastoupení na katedrách universitních	39
4. Založení společnosti pro pozitivistickou filosofii. Kritika programu. Základna sešinuta směrem k idealismu	42
5. Positivism jest lišiti od naturalismu a monismu	45
6. Naturalism není positivism	46
7. Co je monism?	48
8. Druhy monismu	50
9. Monism Haecklův	52
10. Monism Ostwaldův	54
11. V čem se monism nejnovějšího data stýká s positivismem	57
12. Poměr k náboženství. Náboženství positivismu	59
13. Nedůslednost v hnutí monistickém. Český svaz monistů. Bulova. Max Wellner	63
14. Goethebund	66
15. Etické společnosti. Ratzenhofer	67
16. Bedřich Jodl, J. Unold, W. Börner	69
17. Ostwaldův energetický imperativ	70
18. Odchýlení se etického hnutí od pozitivistické základny	72
19. Keplerbund	74
20. Empiriokriticism	76
21. Principy jeho	78
22. Kritika zkušenosti	81
23. Psychologie a základní rysy názoru na svět	83
24. Kritika empiriokriticismu	85
25. Stoupenci: J. Petzoldt	86
26. Arnošt Mach	88
27. Princip ekonomie myšlení	92
28. Max Verworn, kondicionism	94
29. Richard Wahle	97
30. Ziehenův binomism	99

31. Jeho rozdělení věd	101
32. Potonié, moc zvyku	104
33. Psychofysický paralelism a paralelisté	105
34. Positivism ve Francii. Theodule Ribot	108
35. Alfred Fouillée: idée force	110
36. Význam tohoto pomyslu pro pozitivistický názor. Filo- sophie smíru	113

KAPITOLA TŘETÍ

Směry idealistické. Pragmatism.

1. Nesnáze vymezení pragmatismu	116
2. Pragmatism jakožto filosofie biologicky orientovaná. Peirceova definice. Je více pragmatismů	117
3. Pragmatism metodou a postojem	120
4. Pragmatism representován filosofií Jamesovou	123
5. Charakteristika Jamesovy filosofie; snaha pro po- znání transcendentna získati základ ve zkušenosti; náboženská tendence. Poměr k novokantismu	124
6. Jamesův vývoj myšlenkový vysvětluje náboženský sklon. Koho čítati k pragmatismu tohoto rázu	126
7. Jamesova kritika zkušenosti. Noetické předpoklady	129
8. Čistá zkušenost. Máme více zkušeností: fysickou, psychickou, náboženskou	130
9. Důsledky tohoto noetického stanoviska. Možnost meta- fysiky	132
10. Rovnocennost náboženské zkušenosti s ostatními; není rozdílu mezi pravdami náboženskými a vědeckými. Oboje jsou relativní; oboje jsou hypotesami	135
11. Kriterion pravděpodobnosti	136
12. Není objektivní jistoty. Měřítko pravdivosti v pro- spěchu	138
13. Posouzení tohoto stanoviska, naprostá subjektivnost jeho	142
14. Vede k sofistickému nihilismu. Pappini a Prezzolini	143
15. Jak pragmatisté couvají	145
16. Pověřování hypotes. Přání, aby něco bylo pravdou, uskutečňuje ji	147
17. Náboženská hypotese	149

18. Názory o duši a bohu	151
19. Kritika	154
20. Jacoby	155
21. Vaihinger	158
22. Poincaré	161
23. Boutroux	164

KAPITOLA ČTVRTÁ

Intuicionism voluntaristický; ekspresionism.

1. Proti racionalistickému pragmatismu jest převládajícím nyní směrem idealistickým voluntarism . . .	167
2. Zástupcem jeho jest Bergson, jenž má podobný význam ve vývoji francouzské filosofie jako Schopenhauer v německé	168
3. Paralela mezi těmito filosofy	170
4. Příčiny úspěchu Bergsonova	171
5. Noetické stanovisko Bergsonovo	173
6. Intuice a intelekt	174
7. Rozum neschopen proniknouti k podstatě	176
8. Instinkt a intuice	178
9. Filosofické poznání a vědecké. Intuitivní poznání pomocí obrazů	180
10. Kritika noetického stanoviska Bergsonova	182
11. Hlavní myšlenky Bergsonova systému: Podstata jsoucna je dynamická. Jsoucno vědomé bytosti záleží v tom: měniti se a růsti	185
12. Platí i o nevědomém jsoucnu	187
13. Dvojitá tendence skutečnosti; hmota a duch	189
14. Élan vital; vědomí	191
15. Svoboda, automatism	193
16. Psychologie Bergsonova	195
17. Posouzení a vliv jeho filosofie	197
18. Intuitivní ekspresionism. Benedetto Croce	200
19. Základní pojmy. Výraz	201
20. Intuice, představa	203
21. Aktivita, pasivita duševní. Umění a věda	204
22. Historičnost	206

23. Filosofie pravou vědou	208
24. Praktická aktivnost. Pojem užitečna a mravnosti	209
25. Discipliny filosofické. Linguistika	210
26. Řeč	211
27. Logika	213
28. Posouzení Croceovy filosofie	214

KAPITOLA PÁTÁ

Intuitivní realism.

1. Podstata intuitivního realismu je v tom, že sjednává intelekt a intuici v jednom poznávacím aktu	217
2. Princip ten byl již dříve prosloven	218
3. U náboženských filosofů je zahrnut v pojmu „zažití boha“. Je to filosofie specificky ruská	220
4. Jak se vyvinula. Zástupci její	221
5. Vladimír Solovjev. Poměr k Tolstojovi	225
6. Pojem boha, duše, života	226
7. Bezprostřední vnímání boha. Smysl víry v boha	229
8. Bohočlověctví. Logos	231
9. Království boží na zemi	234
10. Etiká, estetika, logika. Teosofie	236
11. Trubeckoj	238
12. Nikolaj Berďajev. Teokratie	241
13. Dimitrij Merežkovskij	243
14. Kozlov, Lutosławski, Askoldov	247
15. Losskij. Noetický základ intuitivního realismu	249
16. Kritika rozlišení Já — Nejá	253
17. Důsledky noetického stanoviska	254
18. Realism český. T. G. Masaryk	257
19. Masarykova filosofie náboženství	260
20. Frant. Drtina	264
21. Emanuel Rádl	264
22. Intuitivní realism československý po převratě	266
23. Realism v Němcích. Robert Reininger, Schmied-Kowarzik, Theodor Kehr	268

KAPITOLA ŠESTÁ

Německý idealism; filosofie hodnot.

1. Novokantism a nové směry idealistické	271
2. Škola marburská, Hermann Cohen	273
3. Jeho pojem kategorií a transcendentální metoda	275
4. Cohenova psychologie	276
5. Natorp, Cassirer, Vorländer	278
6. Novokantism protestantských teologů	283
7. Rudolf Eucken. Idea vyššího duchovního života	284
8. Metoda neologická	286
9. Kosmický všeduch, bůh	288
10. Filosofie náboženská	290
11. Etika a umění. Eucken o tomismu	292
12. Arnošt Troeltsch	294
13. Husserlova fenomenologie a čistá logika	297
14. Předmět fenomenologie a poměr k logice	300
15. Poměr k realismu intuitivnímu a k psychologii	302
16. Posouzení	304
17. Filosofie dějin v novokantismu. Problém dějinné sou- vislosti	306
18. Kant a Dilthey	309
19. Vilém Windelband: Kulturní hodnota	310
20. Rozdělení věd. Vědy dějinné	312
21. Nesmrtelnost, pojem boha	314
22. Jiří Simmel. Relativism. Frant. Čáda	317
23. Jindřich Rickert. Problém hodnot. Historická orien- tace ve filosofii. Logika	321
24. Ethika	324
25. Nacionalism	326
26. Filosofie náboženství	328
27. Hugo Münsterberg. Novofichteism	331
28. Pojem hodnot a nalezení jich	333
29. Pravý svět ryzích hodnot	336
30. Hodnoty logické, estetické, etické, metafysické; pře- kážejí si	338
31. Musí však býti spojeny, což vykonává náboženství a filosofie. Úkol náboženství	339
32. Úkol filosofie	341

33. Svět je čin	344
34. Optimism. Posouzení	345
35. Hans Driesch	349
36. Jeho Ordnungslehre	351
37. Wirklichkeitslehre	354
38. Sklon k mysticismu. Frant. Mareš	355

KAPITOLA SEDMÁ

Mysticism.

1. Mysticism má něco společného s oběma hlavními směry filosofickými. Rozšířenost jeho i v dnešní době	358
2. Mysticism vůbec a mysticism jako směr filosofický. Rozdíl intuice a mystického jasnozření	361
3. Mysticism a náboženství	362
4. Nálada náboženská a mystická spadají v jedno. Mystické hlavní proudy	365
5. Co je spiritism? Snaha experimentovati po vědecku	367
6. Experimentální úkazy spiritistické	370
7. Co na nich pravdivého	371
8. Výmluvy spiritistů	372
9. Případ Crookesův a Flammarionův	374
10. Vědecká zkoušení spiritistických úkazů. Spiritisté u nás	377
11. Naše media písíci	378
12. Naše media kreslíci	381
13. Teosofie; princip a postup	384
14. Učení o sedmeronásobném složení světa	386
15. Vnitřní pochopení pravd	388
16. Reinkarnace, Karma	389
17. Odkud přichází učení to. Kristus v nás	391
18. Mahatmas	392
19. Poměr k okultismu	394
20. Pokušení Ježíšova	396
21. Je to vlastně učení buddhistické. Výhled do budoucna	397
22. Mysticism filosofický. Schelling, Nietzsche	400
23. Rudolf Steiner. Nazírání věčného, nezničitelného jádra lidské bytosti. Pojem lidské aury	402

24. Jeho metafysika	405
25. Jean Marie Guyau. Přirovnání s Nietzsem . . .	407
26. Filosofické stanovisko. Étika Guyauova	408
27. Jeho estetika	409
28. Sociálnost umění. Genius	411
29. Náboženská filosofie	414
30. Touha po nesmrtnosti protestuje proti důsledkům positivismu v básních	416
31. Jest podporována láskou, jež má dobýti nám věčnosti. Domněnka o interkosmickém vědomí	420
32. Sny o životě záhrobním	421
33. Filosofie „Snad přece“ jakožto výslednice sporu idea- lismu a positivismu	423

*

Poznámky bibliografické a biografické o jednotlivých filosofech	425
Rejstřík jmenný	453
Doslov	456
Obsah	457